

Warszawa, 13 maja 2024 r.

dr hab., prof. INP PAN Mateusz Błachucki

Zakład Prawa Administracyjnego

Instytut Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk

OPINIA PRAWNA

*w sprawie spełnienia przesłanek stwierdzenia nieważności decyzji o nadaniu
stopnia doktora Panu Jackowi Bartosiakowi*

1. Wstęp

Prezentowana opinia została sporządzona na zlecenie Rady Naukowej Instytutu Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk. Przygotowana ona została w Instytucie Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk Prawnych w Warszawie przez dra hab., prof. INP PAN Mateusza Błachuckiego.

2. Przedmiot opinii i jej elementy

Przedmiotem opinii jest analiza podstaw prawnych odpowiedzialności z tytułu możliwość przypisania sobie autorstwa cudzego utworu przez dra Jacka Bartosiaka i ocena spełnienia przesłanek stwierdzenia nieważności decyzji o nadaniu stopnia doktora Panu Jackowi Bartosiakowi.

Analiza była dokonana na bazie podstawowych aktów prawnych dotyczących kwestii weryfikacji i wzruszenia ostatecznych decyzji administracyjnych o nadaniu stopnia naukowego, tj. ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U.

z 2023 r. poz. 742), dalej jako „pswn”, oraz ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2024 r. poz. 572), dalej jako „k.p.a.”, ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz.U. z 2020 r. poz. 1796), dalej jako „uPAN”, a także ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. z 2022 r. poz. 2509), dalej jako „Prawo autorskie”. W niezbędnym zakresie analizie poddane zostały również historyczne ustawy, w szczególności ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. z 2017 r. poz. 1789), dalej jako „ustn”, oraz inne dokumenty wskazane w opinii.

Opinię sporządzono na podstawie następujących dokumentów:

- i. Tekstu rozprawy doktorskiej Pana Jacka Bartosiaka, autoreferatu, recenzji pp. prof. Henryka Królikowskiego oraz Stanisława Kozieja oraz odpowiedzi na recenzje
- ii. Zawiadomienia dra Michała Piegzika oraz towarzyszącej dokumentacji
- iii. Stanowiska Doktora Jacka Bartosiaka odnośnie zawiadomienia wraz z kolejnymi uzupełnieniami stanowiska
- iv. Opinii pp. prof. Tomasza Kamińskiego i Łukasza Fyderka sporządzonych w toku prowadzonego postępowania nieważnościowego

Na opinię składają się następujące części :

- i. Tezy opinii
- ii. Odpowiedzialność z tytułu przypisania sobie autorstwa cudzego utworu
- iii. Charakter prawny aktu o nadaniu stopniu naukowego doktora
- iv. Podstawy prawne weryfikacji ostatecznych decyzji administracyjnych zapadłych w postępowaniach awansowych
- v. Konstrukcja i przesłanki stwierdzenia nieważności decyzji o nadaniu stopnia doktora
- vi. Ocena spełnienia przesłanek stwierdzenia nieważności decyzji o nadaniu stopnia doktora Panu Jackowi Bartosiakowi

Opisując instytucję zawartą w art. 195 pswn znakomita większość autorów komentarzy (np. M. Dokowicz [w:] Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Komentarz, red. J. Woźnicki, Warszawa 2019, art. 195; M. Lekston [w:] Komentarz do wybranych przepisów ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce [w:] Akademickie prawo zatrudnienia. Komentarz, red. K. W. Baran, Warszawa 2020, art. 195; Ł. Kierznowski [w:] Stopnie naukowe i stopnie w zakresie sztuki. Komentarz, Warszawa 2021, art. 195; B. Pietrzyk-Tobiasz [w:] W.

Kielbasiński, B. Pietrzyk-Tobiasz, M. W. Kuliński (red.), Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Komentarz, Warszawa 2024, [w:] W. Kielbasiński, B. Pietrzyk-Tobiasz, M. W. Kuliński (red.), Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce dla studenta i doktoranta – komentarz praktyczny. Komentarz | Linia orzecznicza, Warszawa 2024, art. 195; P. Dańczak [w:] A. Jakubowski (red.), Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Komentarz, Warszawa 2023, art. 195;) czy systemy informacji prawnej (LEX czy Legalis) opisują ją jako „plagiat”. Stanowi to z pewnością nie tylko uproszczenie, ale również nie do końca uprawnione zrównanie deliktu administracyjnoprawnego przypisania sobie autorstwa istotnego fragmentu lub innych elementów cudzego utworu lub ustalenia naukowego w toku ubiegania się o stopień doktora z przestępstwem określonym w art. 115 ust. 1 Prawa autorskiego polegającym na przywłaszczeniu sobie autorstwa albo wprowadzeniu w błąd co do autorstwa całości lub części cudzego utworu albo artystycznego wykonania. Tymczasem w swojej opinii ograniczam się do administracyjnoprawnej oceny takiego zachowania i ewentualnych konsekwencji również wyłącznie w płaszczyźnie prawa administracyjnego. Jednocześnie określenie „plagiat” nie jest terminem ustawowym, ale terminem z zakresu języka prawniczego dość powszechnie stosowanym zamiennie zarówno w odniesieniu do opisanego deliktu administracyjnoprawnego jak i wskazanego przestępstwa. Powoduje to, że przywołując i analizując poglądy doktryny i orzecznictwa dotyczące art. 195 pswn nie sposób uniknąć przywołania określenia „plagiat”. Nie zmienia to faktu, że rozważania zawarte w opinii dotyczą jedynie deliktu administracyjnoprawnego określonego w art. 195 pswn, chyba, że wprost wskazano inaczej.

3. Tezy opinii

1. Rada Naukowa ISP PAN miała obowiązek zweryfikować złożone zawiadomienie o możliwości przypisania sobie autorstwa cudzego utworu przez dra Jacka Bartosiaka w jego pracy doktorskiej. Zgodnie z zasadą legalizmu, Rada Naukowa ISP PAN nie może uchylić się od wyjaśnienia sformułowanych zarzutów, bez względu na konsekwencje prawne dla decyzji administracyjnej, którą sama podjęła.
2. Właściwość Rady Naukowej ISP PAN obejmuje wyłącznie egzekwowanie odpowiedzialności administracyjnoprawnej na podstawie art. 195 pswn i rozstrzygnięcie w przedmiocie unieważnienia swojej decyzji o nadaniu stopnia naukowego doktora.

3. Uchwała o nadania stopnia naukowego doktora jest decyzją administracyjną i korzysta z przymiotu trwałości. Można ją wyeliminować z obrotu prawnego jedynie w ściśle określonych przypadkach jeśli dotknięta jest kwalifikowanymi wadami prawnymi. Taką wadę stanowi przypisania sobie autorstwa istotnego fragmentu lub innych elementów cudzego utworu lub ustalenia naukowego.
4. Decyzja Rady Naukowej ISP PAN podjęta na podstawie art. 195 pswn podlega zaskarżeniu w drodze odwołania do organu wyższego stopnia, tj. do Rady Doskonałości Naukowej.
5. Przesłanki nadania stopnia doktora oraz odmowy określone w art. 187 pswn są szersze niż podstawy stwierdzenia nieważności decyzji administracyjnej o nadaniu stopnia określone w art. 195 pswn. W konsekwencji, jedynie stwierdzone przypadki przypisania sobie autorstwa cudzego utworu w stopniu istotnym są prawnie relewantne z punktu widzenia postępowania nieważnościowego. Inne ewentualnie wady pracy doktorskiej mogą być rozpatrywane na bazie przepisów odrębnych.
6. Za wyjątkiem wstępu, zakończenia i glosariusza w każdym rozdziale pracy doktorskiej Pana Jacka Bartosiaka pp. prof. Tomasz Kamiński i Łukasz Fyderek stwierdzili istnienie przypadków przypisania sobie autorstwa cudzego utworu. W każdej takiej sytuacji określono zakres zapożyczeń i utwory, których autorstwo przypisał sobie Doktor Jacek Bartosiak.
7. Stwierdzone liczne przypadki przypisania sobie autorstwa cudzego utworu i ustaleń naukowych przez Doktora Jacka Bartosiaka w jego pracy doktorskiej mają charakter istotny zarówno pod względem ilościowym jak i jakościowym. Każda zasadnicza część pracy doktorskiej zawiera przypadki przypisania sobie cudzego autorstwa. Czasem są to zdania, czasem akapity lub nawet podrozdziały. Obejmują one zarówno podstawy teoretyczne pracy, jak i rozdziały opisowe i analityczne, a także przypisy.
8. W świetle poczynionych ustaleń należy przyjąć, że przesłanki z art. 195 pswn zostały spełnione.

4. Odpowiedzialność z tytułu przypisania sobie autorstwa cudzego utworu

Złożenie zawiadomienia o możliwość przypisania sobie autorstwa cudzego utworu przez dra Jacka Bartosiaka w jego pracy doktorskiej stawia pytanie, w jaki sposób powinien zareagować podmiot doktoryzujący, do którego ono wpłynęło. Aby odpowiedzieć na to

pytanie wskazać należy z jakiego rodzaju odpowiedzialnością może się wiązać opisany w zawiadomieniu czyn.

Przypisanie sobie autorstwa cudzego utworu może rodzić odpowiedzialność prawną różnego rodzaju. Osoba, która dopuściła się takiego czynu może podlegać odpowiedzialności:

- a) administracyjnej;
- b) dyscyplinarnej;
- c) karnej;
- d) cywilnej.

Zasadniczo każdy reżim odpowiedzialności cechuje się swoją specyfiką i są one od siebie niezależne.

Odpowiedzialność administracyjnoprawna

Podstawową formą odpowiedzialności z tytułu przypisania sobie autorstwa cudzego utworu w pracy doktorskiej jest odpowiedzialność administracyjnoprawna i dotyczy bytu ostatecznej decyzji administracyjnej nadającej stopień naukowy. W literaturze wskazuje się, że odpowiedzialność administracyjna ma miejsce wtedy, kiedy dla zastosowania dolegliwości względem administrowanego konieczne jest dopuszczenie się przez niego czynu zabronionego (deliktu administracyjnego). Czyn ów stanowi działanie lub zaniechanie, będące niedotrzymaniem nakazów lub naruszeniem zakazów ustanowionych w powszechnie obowiązujących aktach normatywnych lub skierowanych do niego indywidualnych aktach administracyjnych, których stosowanie zabezpieczone jest możliwością lub obowiązkiem zastosowania przez organ administracji sankcji wobec administrowanego (A. Michór, *Odpowiedzialność administracyjna w obrotach instrumentami finansowymi*, Warszawa 2009, s. 39). Odpowiedzialność administracyjna związana jest często z dolegliwością, polegającą na odbieraniu określonych praw, a nie na ich przyznawaniu. Z tego powodu odmowa przyznania uprawnień lub zwolnienia od obciążeń nie stanowi przejawu zastosowania odpowiedzialności administracyjnej, ale jest przejawem administrowania (A. Michór, *Odpowiedzialność administracyjna w obrotach instrumentami finansowymi*, Warszawa 2009, s. 40). Podkreśla się również, że na gruncie odpowiedzialności administracyjnej podstawową ujemną konsekwencją naruszenia normy prawa materialnego jest ustanie skutku prawnego, co może się wiązać z koniecznością uchylecia ostatecznego aktu administracyjnego bądź wstrzymania działalności danego podmiotu (Z. Cieślak, *Odpowiedzialność w prawie administracyjnym*

[w:] *Prawo administracyjne*, Z. Niewiadomski (red.), Z. Cieślak, I. Lipowicz, G. Szpor, Warszawa 2005, s. 62 i 63.).

W świetle tych rozważań oczywistym jest, że brak uzyskania stopnia naukowego nie jest przejawem stosowania odpowiedzialności administracyjnoprawnej i nakładania sankcji. Natomiast uchylenie aktu administracyjnego nadającego stopień naukowy obarczonego kwalifikowaną wadą będzie stanowiło przejaw egzekwowania odpowiedzialności administracyjnoprawnej. Pswn określa szczególne przepisy pozwalające weryfikować prawidłowość nadania stopnia naukowego (art. 194 i 195). Drugi ze wskazanych przepisów ustanawia odpowiedzialność z tytułu popełnienia deliktu administracyjnoprawnego polegającego na przypisaniu sobie autorstwa cudzego utworu. Odpowiedzialność na podstawie tego przepisu egzekwuje podmiot doktoryzujący. W analizowanej sprawie podmiotem tym jest Rada Naukowa ISP PAN. Oznacza to, że Rada Naukowa ISP PAN jest organem właściwym do rozpatrzenia zarzutu przypisania sobie autorstwa cudzego utworu przez dra Jacka Bartosiaka w jego pracy doktorskiej.

Zagadnienie tej formy odpowiedzialności nie będzie w tym miejscu rozwijane, gdyż jest szczegółowo analizowane w dalszych częściach opinii.

Odpowiedzialność dyscyplinarna

Pracownicy naukowcy PAN winni kierować się szczególnymi zasadami postępowania i właściwymi dla wykonywanego zawodu regułami deontologicznymi. Skutkiem tego jest sytuacja, w której zgodnie z art. 107 uPAN *pracownicy naukowcy i badawczo-techniczni zatrudnieni w jednostkach naukowych Akademii ponoszą odpowiedzialność dyscyplinarną za rażące naruszenie obowiązków lub uchybienie godności pracownika nauki*. Przypisanie sobie autorstwa cudzego utworu może rodzić odpowiedzialność dyscyplinarną. Jednocześnie jednak odpowiedzialność dyscyplinarna dotyczy wyłącznie wybranych grup zawodowych, które mają obowiązek prezentować określoną postawę etyczną i przejawiać ją w prowadzonych badaniach. Odpowiedzialność ta nie ma zatem charakteru uniwersalnego i zawężona jest wyłącznie do pracowników naukowych zatrudnionych w jednostkach naukowych Akademii i aktualizuje się wyłącznie w trakcie ich zatrudnienia. Właściwym organem do egzekwowania tej odpowiedzialności jest jednostka zatrudniająca danego pracownika naukowego. Nie musi być nią podmiot doktoryzujący.

Pan Doktor Jacek Bartosiak nie jest pracownikiem naukowym ISP PAN, co powoduje, że nie podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej w ISP PAN. Jeżeli jest on pracownikiem naukowym w innej jednostce naukowej PAN lub spoza PAN, wtedy to ona będzie właściwa do oceny okoliczności ewentualnych nieprawidłowości w procesie uzyskiwania stopnia naukowego przez dra Jacka Bartosiaka pod kątem zaktualizowania się przesłanek zaistnienia odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Odpowiedzialność karna

Najdalej idącą i dolegliwą formą odpowiedzialności za nieuprawnione przypisania sobie autorstwa cudzego utworu wynika z art. 115 Prawa autorskiego. Zgodnie z tym przepisem *kto przywłaszcza sobie autorstwo albo wprowadza w błąd co do autorstwa całości lub części cudzego utworu albo artystycznego wykonania, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3*. Przepis to jest obecnie ścigane z urzędu. Nie jest już wymagany wniosek pokrzywdzonego. Oznacza to, że organem właściwym do weryfikacji takiego zarzutu, w ramach postępowania przygotowawczego, jest właściwa jednostka prokuratury, a ostateczne rozstrzygnięcie w przedmiocie odpowiedzialności karnej należy do sądu. Karalność tego czynu przedawnia się z upływem 5 lat.

Odpowiedzialność cywilna

Kwestię rozważań o odpowiedzialności prawnej za nieuprawnione przypisania sobie autorstwa cudzego utworu należy dopełnić wspomnieniem o odpowiedzialności cywilnoprawnej. Wynika ona z art. 78 i 79 Prawa autorskiego i obejmuje ona roszczenia wynikające z naruszenia osobistych i majątkowych praw twórcy. Specyfiką tej formy odpowiedzialności jest okoliczność, że aktualizuje się ona wyłącznie na podstawie działania samego twórcy, którego prawa naruszono, a orzeka w tej sprawie, w postępowaniu cywilnym sąd, do którego ona wpłynie.

Odpowiedzialność prawna – wnioski

W świetle powyższych rozważań nie ulega wątpliwości, że Rada Naukowa ISP PAN jest właściwa jedynie w zakresie egzekwowania ewentualnej odpowiedzialności

administracyjnoprawnej, gdyby potwierdziły się zarzuty przypisania sobie autorstwa cudzego utworu przez dra Jacka Bartosiaka w jego pracy doktorskiej. W pozostałym zakresie weryfikowanie ewentualnych podstaw innych rodzajów odpowiedzialności nie mieści się w kompetencjach Rady Naukowej ISP PAN. Jak podkreśla się w literaturze przedmiotu istnienie różnych „podstaw odpowiedzialności wymaga więc różnicowania ocen prawnych jako odnoszonych do poszczególnych podstaw odpowiedzialności, zarówno ze względu na ich funkcje społeczne, jak i przesłanki (J. Błęszyński, Plagiat – pojęcie, charakter prawny, roszczenia, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego 1/2022, s. 16). W konsekwencji przyjmuje się, że „stwierdzenie nieważności decyzji nie wyłącza ewentualnej odpowiedzialności karnej, cywilnej oraz dyscyplinarnej – jeżeli odpowiedzialność taka będzie uzasadniona okolicznościami konkretnej sprawy związanej z przypisaniem sobie autorstwa istotnego fragmentu lub innych elementów cudzego utworu lub ustalenia naukowego” (Ł. Kierznowski [w:] Stopnie naukowe i stopnie w zakresie sztuki. Komentarz, Warszawa 2021, LEX/el, art. 195). Oznacza to, że ewentualna decyzja Rady Naukowej ISP PAN w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji o nadaniu stopnia doktora nie jest ani przesłanką, ani przeszkodą w odniesieniu do innych organów czy sądów orzekających w przedmiocie innych rodzajów odpowiedzialności prawnej. Jednocześnie nie ulega wątpliwości, że Rada Naukowa ISP PAN jest samodzielna w dokonywaniu oceny spełnienia przesłanek z art. 195 pswn w stosunku do swojej decyzji o nadaniu stopnia doktora. Oznacza to, że ewentualna decyzja Rady Naukowej ISP PAN nie jest uzależniona od rozstrzygnięć i stanowisk innych organów czy sądów.

5. Charakter prawny aktu o nadaniu stopniu naukowego doktora

Stopień doktora jest pierwszym stopniem naukowym nadawanym w systemie szkolnictwa wyższego i nauki. Charakter prawny aktu nadającego ten stopień był w przeszłości nie do końca jednoznaczny. Podkreśla się, że „koncepcja decyzyjnej formy załatwiania spraw awansu naukowego, objętej gwarancjami właściwymi dla skodyfikowanego postępowania administracyjnego, długo torowała sobie drogę” (Z. Kmiecik, J. Wegner, *Odpowiednie stosowanie przepisów kodeksu postępowania administracyjnego w sprawach nadawania stopni naukowych i tytułu profesora*, Państwo i Prawo, Nr 3/2021, s. 3). Jednakże Naczelny Sąd Administracyjny właściwie od początku swojego orzecznictwa uznawał, że „nadanie stopnia naukowego jest rozstrzygnięciem w sprawie indywidualnej, przyznającym

obywatelowi określone uprawnienia w stosunkach prawnych, wydanych przez właściwy zakład naukowy wyposażony w kompetencje o charakterze władczym, a zatem odpowiada warunkom stawianym decyzjom administracyjnym” (wyrok NSA z dnia 13 lipca 1983 r., II SA 983/83, ONSA 1983/2/57).

W aktualnym stanie prawnym nie ulega wątpliwości, że **nadanie stopnia naukowego doktora następuje w drodze decyzji administracyjnej** (art. 178 ust. 1 pswn). Zauważyć należy, że tożsama regulacja prawna obowiązywała 24 czerwca 2016 r., kiedy stopień doktora został nadany p. Jackowi Bartosiakowi. Jak podkreśla się w literaturze „na gruncie ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, zastrzegając wprost w jej art. 29 ust. 1 zd. drugie, że do decyzji wydanych w postępowaniach dotyczących nadania stopnia doktora, stopnia doktora habilitowanego i tytułu profesora stosuje się przepisy o zaskarżaniu decyzji administracyjnych do sądu administracyjnego” (M. Sieniuc, *ROZDZIAŁ VI Jednostka jako adresat rozstrzygnięć w sprawach z zakresu stopnia i tytułu naukowego oraz jej prawo do obrony interesu prawnego w postępowaniu administracyjnym i sądownoadministracyjnym* [w:] *Jednostka w postępowaniach w sprawach nadania stopnia i tytułu naukowego. Studium z prawa administracyjnego procesowego*, Łódź 2019, LEX/el).

Ustalenie charakteru prawnego aktu nadania stopnia doktora ma kluczowe znaczenie dla określenia trwałości tego aktu i ewentualnych możliwości jego weryfikacji czy wzruszenia. W tym zakresie kluczowe znaczenie ma art. 16 § 1 k.p.a., który statuuje zasadę trwałości decyzji administracyjnych. Zgodnie z tym przepisem *decyzje, od których nie służy odwołanie w administracyjnym toku instancji lub wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, są ostateczne. Uchylenie lub zmiana takich decyzji, stwierdzenie ich nieważności oraz wznowienie postępowania może nastąpić tylko w przypadkach przewidzianych w kodeksie lub ustawach szczególnych. Zasada ta stanowi gwarancję dla adresatów decyzji administracyjnych, że ich sytuacja prawna nie ulegnie zmianie, poza wyjątkowymi sytuacjami. Podkreśla się w literaturze, że „decyzji ostatecznej służy tzw. domniemanie legalności, które oznacza, że jest ona ważna i powinna być wykonywana dopóty, dopóki nie zostanie zmieniona, uchylona lub nie zostanie stwierdzona jej nieważność przez właściwy organ i z zachowaniem przepisanej trybu postępowania (np. wyrok NSA z 14.04.2017 r., I OSK 1545/15, LEX nr 2289679). Ostateczna decyzja administracyjna jest wiążąca erga omnes, a więc również w stosunku do sądów administracyjnych (wyrok NSA z 10.09.2014 r.,*

I OSK 229/13, LEX nr 1551287)” (A. Wróbel [w:] M. Jaśkowska, M. Wilbrandt-Gotowicz, A. Wróbel, *Komentarz aktualizowany do Kodeksu postępowania administracyjnego*, LEX/el. 2024, art. 16).

6. Podstawy prawne weryfikacji ostatecznych decyzji administracyjnych zapadłych w postępowaniach awansowych

Trwałość ostatecznej decyzji administracyjnej choć jest wartością podstawową, to jednocześnie nie ma ona charakteru absolutnego. Podkreśla się bowiem, że „zasada ogólna trwałości decyzji, ustanawiając trwałość praw nabytych jako podstawowej wartości demokratycznego państwa prawnego, nie podważa znaczenia zasady praworządności. Ochrona praw nabytych wyznaczona jest zasadą praworządności z zastrzeżeniem co do znaczenia rodzaju naruszenia prawa, a w następstwie – ciężaru wadliwości decyzji. Nie każde zatem naruszenie prawa daje podstawy do wyeliminowania decyzji z obrotu prawnego” (B. Adamiak [w:] B. Adamiak, J. Borkowski, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*. Wyd. 18, Warszawa 2022, Leaglis/el, art. 16). Ta obserwacja jest niezwykle aktualna w odniesieniu do weryfikacji i wzruszania ostatecznych decyzji administracyjnych o nadaniu stopnia naukowego.

Po pierwsze, w art. 194 pswn wprowadza swoistą regulację wznowienia postępowania. Instytucja ta „służy weryfikacji decyzji ostatecznych, które są obarczone kwalifikowanymi wadliwościami, mającymi przede wszystkim charakter procesowy. Nie każda zatem wadliwość decyzji ostatecznej daje podstawę do eliminacji tej decyzji z obrotu prawnego w drodze postępowania wznowieniowego” (P. Janiak, *Wznowienie postępowania administracyjnego w sprawie nadania stopnia doktora*, *Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego*, Nr 1 (112)/2024, s. 52). Zgodnie z art. 194 w *przypadku zaistnienia określonych w Kpa przyczyn wznowienia postępowania administracyjnego w sprawie nadania stopnia doktora albo rażącego naruszenia prawa przez podmiot doktoryzujący, RDN wydaje postanowienie o wznowieniu postępowania i wskazuje podmiot doktoryzujący, który prowadzi postępowanie*. Podkreśla się, także że „w kontekście przesłanek wznowienia postępowania doktorskiego art. 194 p.s.w.n. odsyła w pierwszej kolejności do regulacji Kodeksu postępowania administracyjnego. Zgodnie z art. 145 k.p.a. w sprawie zakończonej decyzją ostateczną wznowia się postępowanie, jeżeli: dowody, na których podstawie ustalono istotne

dla sprawy okoliczności faktyczne, okazały się fałszywe; decyzja wydana została w wyniku przestępstwa; decyzja wydana została przez pracownika lub organ administracji publicznej, który podlega wyłączeniu stosownie do art. 24, 25 i 27 k.p.a.; strona bez własnej winy nie brała udziału w postępowaniu; wyjdą na jaw istotne dla sprawy nowe okoliczności faktyczne lub nowe dowody istniejące w dniu wydania decyzji, nieznanne organowi, który wydał decyzję; decyzja wydana została bez uzyskania wymaganego prawem stanowiska innego organu; zagadnienie wstępne zostało rozstrzygnięte przez właściwy organ lub sąd odmiennie od oceny przyjętej przy wydaniu decyzji (art. 100 § 2 k.p.a.); decyzja została wydana w oparciu o inną decyzję lub orzeczenie sądu, które zostało następnie uchylone lub zmienione” (M. Lekston [w:] *Komentarz do wybranych przepisów ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* [w:] *Akademickie prawo zatrudnienia. Komentarz*, red. K. W. Baran, Warszawa 2020, art. 194). Ponadto „postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora wznawia się także w przypadku rażącego naruszenia prawa przez podmiot doktoryzujący. Przypomnieć w tym zakresie należy, że na gruncie art. 156 § 1 pkt 2 KPA wydanie decyzji z rażącym naruszeniem prawa stanowi podstawę do stwierdzenia nieważności decyzji administracyjnej. W tym zakresie rozwiązanie zaproponowane przez ustawodawcę w komentowanym przepisie ocenić należy krytycznie. Powoduje ona bowiem liczne wątpliwości interpretacyjne” (W. Kielbasiński, B. Pietrzyk-Tobiasz, M. W. Kuliński (red.), *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Komentarz*, Warszawa 2024, [w:] W. Kielbasiński, B. Pietrzyk-Tobiasz, M. W. Kuliński (red.), *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce dla studenta i doktoranta – komentarz praktyczny. Komentarz | Linia orzecznicza*, Warszawa 2024, Legalis/el). Potwierdza to także inna opinia w świetle której „jako niczym nieuzasadnione odstępstwo od utrwalonych już reguł postępowania administracyjnego uznawany jest sposób zakwalifikowania w art. 194 pswn. wady materialnej określonej słowami: „rażące naruszenie prawa”. Jej wystąpienie uzasadnia wznowienie postępowania, a nie – jak stanowi art. 156 § 1 pkt 2 in fine kodeksu – stwierdzenie nieważności zapadłej w nim decyzji” (Z. Kmiecniak, J. Wegner, *Odpowiednie stosowanie przepisów kodeksu postępowania administracyjnego w sprawach nadawania stopni naukowych i tytułu profesora*, Państwo i Prawo 3/2021, s. 15).

Wskazany przepis określa szerokie podstawy wznowienia postępowania, ale jednocześnie „z zakresu zastosowania trybu wznowieniowego ustawodawca wyłączył jeden rodzaj naruszenia, a mianowicie plagiat popełniony w pracy stanowiącej podstawę nadania stopnia i przypisał mu skutek nieważności całego postępowania o nadanie stopnia lub tytułu (Wyrok NSA z dnia 18 września 2019 r., I OSK 2945/17, CBOSA). Swoistą podstawę prawną do wzruszania

ostatecznych decyzji administracyjnych o nadaniu stopnia naukowego jest art. 195 pswn. Stanowi on zmodyfikowaną kontynuację dawnego art. 29a ustawy o stopniach. Jednocześnie cały czas zachowują aktualność zastrzeżenia, że „z punktu widzenia czystości konstrukcji instytucji procesowych byłoby, gdyby ustawodawca okoliczność wymienioną w art. 29a u.s.n. zaliczył – podobnie jak przesłankę z art. 29 ust. 2 u.s.n. – do szczególnych podstaw wznowienia postępowania. Obydwie wyżej wymienione przyczyny odnoszą się do fazy uzyskiwania uprawnienia, czyli postępowania zmierzającego do nadania tytułu lub stopnia naukowego. W odniesieniu zaś do ostatecznych decyzji administracyjnych wydawanych w trybie k.p.a. właściwym trybem usunięcia takich wad jest procedura wznowienia postępowania” (E. Szewczyk, *Weryfikacja ostatecznych decyzji w sprawach stopni naukowych*, *Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego*, Nr 5 (38)/2011, s. 66).

W kontekście omówionych przepisów pswn dotyczących trybów nadzwyczajnych wskazać należy, że w pozostałym zakresie zastosowanie będą miały jeszcze inne przepisy k.p.a., a w szczególności art. 156. Przepis ten reguluje kwestię stwierdzenia nieważności decyzji. Z przeprowadzonych rozważań wynika, że w zakresie nieuregulowanym w pswn przepis ten będzie miał zastosowanie przy weryfikacji ostatecznych decyzji administracyjnych o nadaniu stopnia naukowego. Na koniec wskazać należy, że odpowiednie stosowania przepisów k.p.a. o trybach nadzwyczajnych do wzruszenia ostatecznych decyzji administracyjnych o nadaniu stopnia naukowego ma też swoje granice. Wskazuje się bowiem, że „właściwości przedmiotu regulacji wykluczają naszym zdaniem uruchamianie któregośkolwiek z trybów unormowanych w art. 154, art. 155 i art. 161 k.p.a.” (Z. Kmiecik, J. Wegner, *Odpowiednie stosowanie przepisów kodeksu postępowania administracyjnego w sprawach nadawania stopni naukowych i tytułu profesora*, *Państwo i Prawo*, Nr 3/2021, s. 14-15).

7. Konstrukcja i przesłanki stwierdzenia nieważności decyzji o nadaniu stopnia doktora

Szczególną podstawę weryfikacji i wzruszenia ostatecznej decyzji administracyjnej o nadaniu stopnia doktora stanowi art. 195 pswn. Zgodnie z tym przepisem *w przypadku gdy osoba ubiegająca się o stopień doktora przypisała sobie autorstwo istotnego fragmentu lub*

innych elementów cudzego utworu lub ustalenia naukowego, podmiot doktoryzujący stwierdza nieważność decyzji o nadaniu stopnia.

W świetle brzmienia art. 195 pswn nie ulega wątpliwości, że przepis ten nie może być traktowany jako ustanawiający procedurę powtórzenia doktoratu czy ponownej oceny spełniania przez ocenianą pracę wymogów dla pracy doktorskiej. W tym miejscu przypomnieć można, że w świetle art. 187 ust. 1 *rozprawa doktorska prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w dyscyplinie albo dyscyplinach oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej lub artystycznej*, zaś zgodnie z ust. 2. tego przepisu *przedmiotem rozprawy doktorskiej jest oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, oryginalne rozwiązanie w zakresie zastosowania wyników własnych badań naukowych w sferze gospodarczej lub społecznej albo oryginalne dokonanie artystyczne*. Tymczasem art. 195 pswn ogranicza ocenę pracy doktorskiej będącej podstawą nadania stopnia do ustalenia, czy zawiera ona *fragment lub inne elementy cudzego utworu lub ustalenia naukowego* oraz czy mają one charakter „istotny”. Oznacza to, że na gruncie art. 195 pswn ocena pracy doktorskiej jest znacznie węższa niż na podstawie art. 187 pswn.

Podkreśla się, że „stwierdzenie nieważności decyzji o nadaniu stopnia doktora będzie możliwe tylko wówczas, gdy z jednej strony podjęte w sprawie postępowanie wyjaśniające ujawniło popełnienie plagiatu przez osobę, której stopień de facto już nadano (w przypadku osoby ubiegającej się o nadanie stopnia nie można przecież jeszcze mówić o wydaniu decyzji, której nieważność mogłaby zostać stwierdzona), z drugiej natomiast konieczne jest określenie przez kompetentne podmioty (biegłych, komisję ekspertów, itp.) skali tego zjawiska, która musi być istotna” (P Dańczak [w:] A. Jakubowski (red.), Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Komentarz, Warszawa 2023, Legalis/el, art. 195). Jeszcze na gruncie poprzednio obowiązującej ustawy sądy przyjmowały, że „przepis art. 29a ust. 1 ustawy o stopniach naukowych wymaga wykazania w toku postępowania - po pierwsze - przypisania sobie autorstwa fragmentu lub innych elementów cudzego utworu lub ustalenia naukowego, a po drugie - istotnego. W konsekwencji musi dojść nie tylko do zapożyczenia z cudzej twórczości, ale skala tego zapożyczenia musi być "istotna", zatem musi stanowić kwalifikowaną postać naruszenia praw autorskich osoby trzeciej” (Wyrok WSA w Warszawie z dnia 10 marca 2020 r., II SA/Wa 1724/19). Przy ocenie „istotności” należy stosować kryteria ilościowe jak i jakościowe. Przy czym końcowa konkluzja powinna mieć charakter całościowy. Oznacza to, że należy zbadać jaką część ocenianej pracy stanowią przypisane

sobie przez autora tej pracy stanowi *fragment lub inne elementy cudzego utworu lub ustalenia naukowego*, a także jakie jest znaczenie tego fragmentu dla ocenianej pracy.

W literaturze podkreśla się, że, art. 195 pswn rozszerza wymiar przedmiotowy pojęcia plagiatu o ustalenia naukowe jako efekt działalności o charakterze naukowym (M. Lekston [w:] *Komentarz do wybranych przepisów ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* [w:] *Akademickie prawo zatrudnienia. Komentarz*, red. K. W. Baran, Warszawa 2020, art. 195.). Jednocześnie zaznacza się, że „pojęcie utworu jest dobrze zdefiniowane na gruncie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, natomiast przepisy te nie definiują ustalenia naukowego. Należy jednak sądzić, że ustawodawca w ten sposób chciał uwzględnić również odkrycia, idee, procedury, metody i zasady działania oraz koncepcje matematyczne” (M. Dokowicz [w:] *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Komentarz*, red. J. Woźnicki, Warszawa 2019, art. 195).

Kwestia nieuprawnionego czerpania z cudzej twórczości nie jest nowa i doczekała się już wielu głosów w orzecznictwie i doktrynie. Aktualność zachowują wypowiedziane kilka dekad temu poglądy Sądu Najwyższego, że „przeniesienie do utworu treści lub wyjątków z cudzego dzieła bez wyraźnego podania źródeł zapożyczenia jest plagiatem i narusza autorskie dobra osobiste. Narusza autorskie dobra osobiste i popełnia w tej formie plagiat ten, kto przenosząc do swego utworu treści lub wyjątki z cudzego dzieła, wyraźnie w nim nie podał źródła dokonanego zapożyczenia (art. 52 pkt 4 Prawa autorskiego). Temu wymaganiu (art. 18, 21 § 1 Prawa autorskiego) nie czyni zadość wymienianie bez wskazania, jakie to treści lub wyjątki zaczerpnął z cudzego dzieła, tego dzieła w zestawionej przezeń literaturze przedmiotu” (Wyrok SN z dnia 15 czerwca 1989 r., III CRN 139/89).

Przypisanie sobie autorstwa fragmentu lub innych elementów cudzego utworu lub ustalenia naukowego może mieć różną postać. Jak wyjaśniają to sądy powszechne „jawny plagiat polega na przejściu cudzego utworu w całości lub w części w niezmienionej postaci (w przypadku utworu tekstowego w sposób dosłowny) lub w postaci zmodyfikowanej w nieznacznym stopniu. W takim wypadku działalności sprawcy nie towarzyszy żadna inwencja twórcza. Plagiat ukryty charakteryzują działania sprawcy polegające na mniej lub bardziej istotnym zmodyfikowaniu elementów twórczych przejmowanego w całości lub w części utworu, stwarzające pozory autorstwa co do materiału przywłaszczonego z cudzego dzieła” (Wyrok Sądu Okręgowego w Świdnicy - IV Wydział Karny Odwoławczy z dnia 20 września

2017 r., IV Ka 572/17). Podkreśla się, że „w przypadku plagiatu ukrytego nie mamy do czynienia z oczywistością przejęcia cudzych wkładów twórczych, dochodzi bowiem do transformacji przejętych treści. Plagiator modyfikuje cudzą twórczość, a w rezultacie rozmyciu podlegać mogą elementy dla oryginału swoiste... Plagiat ukryty może przybrać w szczególności postać plagiatu inkorporacyjnego, który stanowi włączenie do własnego utworu plagiatora większych lub mniejszych fragmentów (cytatów) przejętych z cudzych utworów, bez podania imienia i nazwiska ich autorów oraz źródła, jak również bez oznaczenia dosłownie zacytowanych urywków cudzysłowem. W przypadku tego rodzaju plagiatu występuje dosłowne lub prawie dosłowne przytoczenie treści cudzego utworu. Ten rodzaj plagiatu najczęściej występuje w utworach naukowych” (J. Sieńczyło-Chlabicz, 3.2. *Rodzaje plagiatu ukrytego* [w:] *Prawo własności intelektualnej. Teoria i praktyka*, red. J. Sieńczyło-Chlabicz, Warszawa 2021, LEX/el).

W doktrynie natomiast podkreśla się także, że „w sporach dotyczących plagiatu w pierwszej kolejności niezbędna jest ocena, czy w realiach konkretnego stanu faktycznego doszło nie tylko do faktu przejęcia oryginalnych elementów cudzego utworu (co może być dokonane w drodze stosownych porównań i analiz obu utworów), lecz także że doszło do przypisania sobie przez naruszydciela całości lub poszczególnych oryginalnych elementów utworu innego autora; czy doszło do tego w sposób zawiniony, z winy umyślnej czy nieumyślnej lub bez winy, w odróżnieniu od sytuacji, w których doszło jedynie do wadliwego udokumentowania autorstwa w odniesieniu do zapożyczenia z cudzego utworu oryginalnych elementów” (J. Bleszyński, *Plagiat – pojęcie, charakter prawny, roszczenia*, *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego*, Nr 1/2022, s. 20)

W literaturze przedmiotu stworzono, na podstawie artykułu publikowanych w Forum Akademickim, otwarty katalog najczęstszych sposobów popełniania plagiatu przez studentów, doktorantów i nauczycieli akademickich: 1. Przywłaszczenie w pracy doktorskiej autorstwa znacznych fragmentów rozprawy doktorskiej lub habilitacyjnej swego promotora i prac innych autorów bez cytowania źródeł lub przepisanie w sensie dosłownym kilkunastu fragmentów ze znanych podręczników oraz z serwera Ministerstwa Zdrowia. 2. Przywłaszczenie w pracy doktorskiej autorstwa obszernych fragmentów kilku prac magisterskich. 3. Przywłaszczenie autorstwa cudzej pracy doktorskiej skopiowanej z niemieckiego banku prac doktorskich i habilitacyjnych utworzonego on-line na cele związane z użytkowaniem osobistym. 4. Rozprawa habilitacyjna będąca w znacznej części odtworzeniem —

w wielu miejscach dosłownym — pracy zmarłego profesora lub dosłowne odtworzenie cudzej pracy jako znaczącej części własnej rozprawy habilitacyjnej przetłumaczonej na język polski.

5. Przywłaszczenie autorstwa przez profesora uczelni wyższej znacznych fragmentów prac magisterskich, pod kierunkiem którego prace były przygotowane, jak również fragmentów innych prac magisterskich.
6. Przywłaszczanie autorstwa cudzych utworów w pracach naukowych nauczycieli akademickich, w tym profesorów uczelni wyższych.
7. Przywłaszczanie autorstwa przez profesorów uczelni wyższych znacznych fragmentów z obronionych rozpraw doktorskich swoich i innych doktorantów.
8. Rozprawy doktorskie nauczycieli akademickich jako kopie zagranicznych prac naukowych przetłumaczonych na język polski.
9. Przywłaszczenie przez samodzielnego pracownika naukowego autorstwa (około kilkudziesięciu stron tekstu) wkładu współtwórcy, z którym razem napisali książkę.
10. Napisanie przez samodzielnego pracownika naukowego rozprawy doktorskiej swojego doktoranta, również w zamian za uzyskaną korzyść majątkową.
11. Przywłaszczanie przez doktorantów autorstwa fragmentów pracy swojego promotora, jak również dosłownie przejęte fragmenty z prac innych autorów.
12. Przywłaszczenie przez magistranta autorstwa cudzej pracy magisterskiej (w 90% przepisany tekst cudzej pracy).
13. Przywłaszczenie autorstwa znacznych fragmentów obronionej pracy doktorskiej w przedłożonej rozprawie habilitacyjnej lub przywłaszczenie autorstwa obszernych fragmentów kilku prac magisterskich w rozprawie habilitacyjnej.
14. Przywłaszczenie w swoim dorobku naukowym autorstwa fragmentów prac innych autorów (z przepisanych dosłownie) i zacytowanie jako źródła fałszywych autorów.
15. Przywłaszczenie przez autorów skryptu autorstwa obszernych fragmentów zaczerpniętych ze znanych podręczników akademickich. (J. Sieńczyło-Chłabicz, *Odpowiedzialność nauczycieli akademickich, doktorantów i studentów z tytułu popełnienia plagiatu*, Transformacje Prawa Prywatnego, Nr 1/2010, s. 138-140). Ten katalog może być pomocny przy analizach kolejnych przypadków, gdzie zachodzi podejrzenie przypisania sobie autorstwa fragmentu lub innych elementów cudzego utworu lub ustalenia naukowego.

Organem właściwym do wydania decyzji na podstawie art. 195 pswn jest podmiot doktoryzujący. Oznacza to modyfikację kodeksowego określenia właściwości przy stwierdzeniu nieważności decyzji, którą wykonuje organ wyższego stopnia w stosunku do organu który wydała decyzję (art. 157 § 1. k.p.a.). W literaturze podkreśla się, że art. 95 pswn „określa przesłanki nakładające na podmiot doktoryzujący wydający decyzję w sprawie nadania stopnia doktora obowiązek stwierdzenia nieważności tej decyzji” (M. Dokowicz [w:] *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Komentarz*, red. J. Woźnicki, Warszawa 2019, art.

195). Ponadto wskazuje się także, że „postępowanie nieważnościowe może być wszczęte zarówno z urzędu, jak i na wniosek. Jeśli organ poweźmie informację o wystąpieniu okoliczności uzasadniającej stwierdzenie nieważności w trybie art. 195 PrSzkolWyżN, powinien wszcząć postępowanie ex officio” (B. Pietrzyk-Tobiasz [w:] W. Kiełbasiński, B. Pietrzyk-Tobiasz, M. W. Kuliński (red.), Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Komentarz, Warszawa 2024, [w:] W. Kiełbasiński, B. Pietrzyk-Tobiasz, M. W. Kuliński (red.), Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce dla studenta i doktoranta – komentarz praktyczny. Komentarz | Linia orzecznicza, Warszawa 2024, Legalis/el, art. 195). Zaniechanie wyjaśnienia sprawy i brak wszczęcia postępowania godziłoby w sposób oczywisty w standardy demokratycznego państwa prawnego (art. 2 Konstytucji RP) oraz zasadę legalizmu (art. 7 Konstytucji RP). Obywatele państwa demokratycznego mają prawo oczekiwać, że materialne prawo administracyjne będzie rzetelnie i skutecznie realizowane przez organy administracji publicznej. „Organy administracji publicznej nie mogą w szczególności podejmować czynności nieskutecznych, pozorowanych, w myśl zasady *ut aliquid fecisse videatur* (aby się wydawało, że coś jest czynione)” (G. Rząsa [w:] *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, M. Wierzbowski, A. Wiktorowska (red.), wyd. 31, Warszawa 2023, Legalis/el, art. 6). Nierzetelne lub nieudolne wykonywanie kompetencji przez organ administracji publicznej godzi również w konstytucyjną zasadę równości (art. 32 Konstytucji), albowiem stawia w lepszej pozycji podmioty podejmujące czynności niezgodne z prawem, niż podmioty ściśle prawa przestrzegające. Oznacza to, że **Rada Naukowa ISP PAN ma obowiązek wszechstronnie i rzetelnie wyjaśnić sprawę, a w konsekwencji wszcząć postępowanie i jeśli spełnione zostaną przesłanki ustawowe stwierdzić nieważność swojej decyzji o nadaniu stopnia naukowego.**

Decyzja administracyjna wydana na podstawie art. 195 pswn jest nową decyzją pierwszoinstancyjną i podlega zaskarżeniu na zasadach ogólnych. Choć regulacja pswn jest daleka od doskonałości, a art. 238 tej ustawy nie wymienia wśród zadań Rady Doskonałości Naukowej rozpatrywania odwołań od decyzji podejmowanych na podstawie art. 195 pswn to jednocześnie art. 232 ust. 2a określa, że *RDN jest organem wyższego stopnia w rozumieniu przepisów Kpa w stosunku do podmiotów doktoryzujących i podmiotów habilitujących w sprawach nadawania stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki*. Na podstawie tego przepisu i w związku z art. 178 ust. 3 pswn, który stanowi, że *w postępowaniach w sprawie nadania stopnia doktora oraz w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego, w zakresie nieuregulowanym w ustawie, stosuje się odpowiednio przepisy Kpa* przyjąć należy, że

decyzja podmiotu doktoryzującego (w niniejszej sprawie Rady Naukowej ISP PAN) podlega zaskarżeniu w drodze odwołania do organu wyższego stopnia, tj. do Rady Doskonałości Naukowej.

Termin na wniesienie odwołania wynosi 14 dni od dnia doręczenia decyzji (art. 129 § 2 k.p.a.). Odwołanie wnosi się za pośrednictwem organu, który wydał zaskarżone rozstrzygnięcie (w niniejszej sprawie Rady Naukowej ISP PAN) (art. 129 § 1 k.p.a.).

8. Ocena spełnienia przesłanek stwierdzenia nieważności decyzji o nadaniu stopnia doktora Panu Jackowi Bartosiakowi

Wcześniejsze rozważania wykazały, że dla podjęcia decyzji o unieważnieniu decyzji o nadaniu stopnia konieczne jest kumulatywne spełnienie przesłanek. Po pierwsze należy wykazać, że doszło do przypisania sobie autorstwa fragmentu lub innych elementów cudzego utworu lub ustalenia naukowego. Po drugie, że miało ono charakter istotny. W celu weryfikacji tych przesłanek Rada Naukowa ISP PAN zleciła przygotowanie dwóch opinii przez ekspertów pp. prof. Tomasza Kamińskiego i Łukasza Fyderka. Choć przedmiot tych opinii jest szerszy i obejmuje wszystkie okoliczności określone w art. 187 pswn, to jednocześnie opinie te jednoznacznie wskazują, że obydwie przesłanki z art. 195 pswn zostały spełnione.

Przygotowując przedkładaną opinię przeprowadziłem jeszcze dodatkową analizę prawną bazującą na wiedzy i doświadczeniu, a przede wszystkim ustaleniach ekspertów pp. prof. Tomasza Kamińskiego i Łukasza Fyderka. Dokonując analizy doktoratu Pana Jacka Bartosiaka oraz opinii ekspertów zastrzec należy, że nie wszystkie zidentyfikowane przez ww. ekspertów wady pracy doktorskiej mają charakter istotny z punktu widzenia przesłanek art. 195 pswn. W szczególności dla zastosowania tego przepisu nie mają znaczenia wykazane liczne przykłady braku oryginalności naukowej prowadzonych analiz. Podobnie kwestia zidentyfikowania przykładów tzw. autoplagiatu nie stanowi sama w sobie podstawy do stosowania art. 195 pswn. Znaczenie może mieć okoliczność powielenia w znajdującym się pracy doktorskiej fragmencie wcześniejszej publikacji tego Autora, która była już uprzednio obciążona wadą nieuprawnionych zapożyczeń z cudzej twórczości. Kwestie braku oryginalności naukowej czy autoplagiatu mogą być rozpatrywane w kontekście przestrzegania

dobrych obyczajów w nauce, ale same w sobie nie stanowią o popełnieniu deliktu określonego w art. 195 pswn.

Przy powyższych zastrzeżeniach i na podstawie wskazanych materiałów dokonana została analiza poszczególnych części pracy doktorskiej.

Wstęp

Obydwoj eksperci formułują różne zastrzeżenia co do wstępu pracy doktorskiej dra Jacka Bartosiaka. Z punktu widzenia przesłanek z art. 195 pswn zastrzeżenia te nie mają charakteru zasadniczego. Jakkolwiek ewidentne nie byłyby braki metodologiczne i konstrukcyjne pracy, czy brak było wyartykułowanych hipotez i pytań badawczych, to okoliczności te nie są konstytutywne z punktu widzenia konstrukcji deliktu przypisania sobie autorstwa fragmentu lub innych elementów cudzego utworu lub ustalenia naukowego.

Nie oznacza to, że wstęp analizowanej pracy doktorskiej jest zupełnie irrelevantny z punktu widzenia zastosowania art. 195 pswn. W szczególności założenia pracy doktorskiej określają kontekst dla interpretacji przesłanki istotności. W związku z tym warto przytoczyć, że dr Jacek Bartosiak we wstępie określa, iż „praca stawia sobie zarazem za cel przybliżenie wymiaru wojskowego rywalizacji, czyli nowoczesnej sztuki wojennej wraz z hipotetycznym przebiegiem ewentualnej przyszłej wojny. W tym celu opisana została bardzo szczegółowo w pracy opracowywana w Pentagonie po 2010 r. koncepcja wojny powietrznomorskiej z jej najważniejszymi elementami składowymi” (s. 8 pracy doktorskiej). W dalszej części wstępu wskazano także, że „niniejsza praca próbuje usystematyzować dotychczasową wiedzę na temat już wyraźnie kształtującego się nowego ładu międzynarodowego, który w opinii wielu przekształca się w wielobiegunowy, ale w opinii innych, znajdujących się jeszcze w mniejszości – głównie strategów z USA – może przybrać formę nowego ładu dwubiegunowego cechującego się rosnącą rywalizacją chińsko-amerykańską. Tezą wyjściową niniejszej pracy jest przekonanie, iż w świetle szybko rosnącego – w amerykańskich oczach – „chińskiego wyzwania”, w tym przede wszystkim na morzach i oceanach, tytułowa koncepcja wojny powietrzno-morskiej jest próbą USA utrzymania dominacji na Zachodnim Pacyfiku i w morzach przybrzeżnych Eurazji. Należy podkreślić, iż amerykańska koncepcja wojny powietrzno-morskiej jest niemal nieznaną i niezbadaną w polskiej literaturze. Sednem, istotą i osią wywodu jest sama koncepcja wojny powietrznomorskiej wraz z przedstawieniem jej

podstawowych założeń, wariantów, analizą argumentów za i przeciw, jakie się wokół niej w dotychczasowej debacie pojawiły” (s. 12 pracy doktorskiej).

Jednocześnie warto przypomnieć, że praca zatytułowana jest „Sytuacja geostrategiczna Stanów Zjednoczonych i Chin na Zachodnim Pacyfiku i w Eurazji a amerykańska koncepcja wojny powietrzno-morskiej”. Oznacza to, że temat i przedmiot pracy determinują, że będzie ona bazowała na zagranicznych źródłach. Jednakże wydaje się, że jeśli chodzi o źródła chińskie, to doktor Jacek Bartosiak nie korzystał z nich bezpośrednio, ale bazując na pośredniczących publikacjach anglojęzycznych. W takiej sytuacji tym bardziej znaczenie ma poprawne określenie, jaki utwór był bezpośrednim i oryginalnym źródłem cytatu.

W świetle tych założeń pracy nie ulega wątpliwości, że praca w dużym stopniu będzie polegała na prezentacji i analizie stanowisk prezentowanych przez uczestników debaty (naukowców, ośrodków analitycznych czy bezpośrednich uczestników opisywanych zdarzeń) i w podstawowym zakresie będzie miała wymiar opisowy. Wydaje się zatem, że dla spełnienia celów pracy kluczowa jest pełna prezentacja występujących stanowisk, jak i ich analiza. **Przy takich przeglądowych i systematyzujących pracach fundamentalne znaczenie ma zatem wyczerpujące i ściśle zaprezentowanie dokumentów stanowisk i wyników badań innych badaczy składających się na istniejący stan wiedzy i oddzielnie ich od własnej analizy stanowiącej wynika samodzielnych ocen i ustaleń, co łącznie można kwalifikować jako oryginalne rozwiązanie problemu badawczego.**

Rozdział 1

W rozdziale tym pp. prof. Tomasz Kamiński i Łukasz Fyderek identyfikują fragmenty utworu cudzego autorstwa przypisane sobie przez dra Jacka Bartosiaka.

Obydwaj eksperci wskazują, że źródłem zapożyczenia jest utwór Jakuba J. Grygiela, *Great Powers and Geopolitical Change*, Baltimore: JHU Press, 2007.

Znaczenie tego rozdziału jest zasadnicze dla całej pracy, gdyż wprowadza pojęcia teoretyczne na których oparte są dalsze rozważania w pracy. Jak wskazuje prof. Fyderek dr Jacek Bartosiak przejmuje od J.J. Grygiela „jego definicje i oparte na nich kategoryzacje zjawisk”. To znaczenie podkreśla również drugi ekspert wskazując, że „istotny fragment rozdziału teoretycznego doktoratu, który sprawiał wrażenie erudycyjnego tekstu doktoranta

pokazującego jego dogłębną znajomość teorii, okazuje się być fragmentem zapożyczonym od innego autora” (T. Kamiński).

Przypisane sobie fragmenty utworu i ustaleń książki J.J. Grygiela obejmują pierwszą część rozdziału (około 25 stron) pracy dra Jacka Bartosiaka. Obydwaj eksperci wskazują, że choć w kilku miejscach jest oznaczone autorstwo J.J. Grygiela, to jednocześnie „wiele akapitów jest wprost przetłumaczonych, w innych doktorant modyfikuje nieco tekst Grygiela, niemniej jednak narracja tego fragmentu doktoratu podąża za narracją w pracy oryginalnej” (T. Kamiński). Podobnie prof. Fyderek wykazał, „że Autor rozprawy w licznych punktach powielił argumentację i wnioski wskazanego źródła, a w niektórych, przetłumaczył i skopiował też konkretne zdania. Nie oznaczył przepisanych fragmentów jako cytatów. W innych przypadkach, kompilując fragmenty z dzieła Grygiela umieścił przypisy do innych źródeł, w których dane tezy nie były przywoływane”. Przykładem takiego mylnego oznaczenia autorstwa jest przypis 26, w którym znajduje się odwołanie do pracy J.M. Collins, *Military Geography for Professionals and the Public*, Washington DC 1998 podczas gdy dr Jacek Bartosiak przytacza ustalenia J.J. Grygiela.

Jednocześnie dr Jacek Bartosiak w tym samym rozdziale (w drugiej części streszczając poglądy klasyków myśli geopolitycznej) z pełnym poszanowaniem prawa autorstwa korzysta z utworów i ustaleń naukowych H. J. Mackindera i A.T. Mahana. Ten kontrast w standardach pracy naukowej jest mocnym argumentem za przyjęciem tezy, że przypisanie sobie autorstwa fragmentów utworu i ustaleń naukowych J.J. Grygiela przez dra Jacka Bartosiaka ma charakter świadomy i bynajmniej nie jest wynikiem niedostatków warsztatowych.

W świetle opinii pp. prof. Tomasza Kamińskiego i Łukasza Fyderka można przejąć, że przypisanie sobie przez dra Jacka Bartosiaka autorstwa cudzego utworu ma w tym rozdziale charakter ukryty. Autor pracy przeplata bowiem tekst swojego autorstwa i teksty innych utworów, ale z prawidłowo oznaczonym cudzym autorstwem z fragmentami przywłaszczonego utworu J.J. Grygiela. Forma tego przypisania autorstwa jest adaptacyjna i inkorporacyjna, gdyż dr Jacek Bartosiak dokonuje tłumaczenia anglojęzycznego tekstu oryginalnego jednocześnie zmieniając go w odpowiednim dla polskiego języka i wywodu w pracy zakresie włącza je do swojego tekstu bez oznaczenia źródła tłumaczenia.

Rozdział 2

W rozdziale tym pp. prof. Tomasz Kamiński i Łukasz Fyderek identyfikują fragmenty utworu cudzego autorstwa przypisane sobie przez dra Jacka Bartosiaka.

Obydwaj eksperci wskazują, że źródłem zapożyczenia jest utwór B. Clarka, J. Slowmana, *Deploying Beyond Their Means America's Navy And Marine Corps At A Tipping Point*, Center for Strategic and Budgetary Assessments (CSBA), Washington DC 2015,

<http://csbaonline.org/wp-content/uploads/2015/11/Deploying-Beyond-Their-Means-HI-RES.pdf>.

Analizując tekst oryginalny i tekst podrozdziału 2.3 obydwaj eksperci wskazują, że „zawiera wiele zapożyczeń” (T. Kamiński), lub wręcz „został skopiowany” (Ł. Fyderek) ze wskazanego utworu. Analiza tego fragmentu doktoratu prowadzi do wniosku, że „widoczny jest ten sam dobór argumentów i kolejność ich formułowania, dobór faktów, sposób argumentacji i w licznych przypadkach ten sam szyk zdań. Ponadto wiele przypisów odsyła do tych samych źródeł co tekst oryginalny. Zdania i całe akapity które zostały skopiowane nie zostały oznaczone jako cytaty” (Ł. Fyderek).

W świetle opinii pp. prof. Tomasza Kamińskiego i Łukasza Fydera można przejąć, że przypisanie sobie przez dra Jacka Bartosiaka autorstwa cudzego utworu ma w tym rozdziale charakter ukryty. Autor pracy przeplata bowiem tekst swojego autorstwa i teksty innych utworów, ale z prawidłowo oznaczonym cudzym autorstwem, z fragmentami przywłaszczonego utworu B. Clarka, J. Slowmana. Forma tego przypisania autorstwa jest adaptacyjna i inkorporacyjna, gdyż dr Jacek Bartosiak dokonuje tłumaczenia anglojęzycznego tekstu oryginalnego jednocześnie zmieniając go w odpowiednim dla polskiego języka i wywodu w pracy zakresie i włącza je do swojego tekstu bez oznaczenia źródła tłumaczenia.

Rozdział 3

W rozdziale tym pp. prof. Tomasz Kamiński i Łukasz Fyderek identyfikują fragmenty utworu cudzego autorstwa przypisane sobie przez dra Jacka Bartosiaka.

Obydwaj eksperci wskazują, że źródłem zapożyczenia jest utwór J. van Tol, *Air Sea Battle, a Point of Departure Operational Concept*, CSBA, Washington 2010. Ponadto jako źródło zapożyczeń prof. Ł. Fyderek wskazuje również na utwory S. Erickson, D.D. Yang, (2009)

"Using the Land to Control the Sea?—Chinese Analysts Consider the Antiship Ballistic Missile," *Naval War College Review*: Vol. 62: No. 4, Article 6, oraz T. Yoshihara, *China's Vision of Its Seascape: The First Island Chain and Chinese Seapower*, *Asian Politics & Policy* July 2012, Volume 4, Issue 3.

Analizując tekst oryginalny i tekst utworu J. van Tola eksperci wskazują, że „że obszerne fragmenty tego rozdziału są tłumaczeniami”, zaś dr Jacek Bartosiak „przeplata przekopiwane zdania własnym tekstem” (T. Kamiński). Podobnie drugi ekspert podkreśla, że rozdział „w znacznej części oparty został na raporcie „Air Sea Battle, a Point of Departure Operational Concept” autorstwa Jana van Tol... Autor dysertacji powieliła poszczególne zdania i akapity z wspomnianego raportu” (Ł. Fyderek). Co ważne, „Zakres zapożyczeń w rozdziale jest duży, obejmuje istotną część opisu założeń amerykańskiej koncepcji wojny powietrzno-morskiej na Zachodnim Pacyfiku. Wiele stwierdzeń, opinii i obserwacji przedstawionych przez autora jako własne okazują się być skopiowane od innej osoby, odbierając tym fragmentom rozważań walor oryginalności” (T. Kamiński).

Oprócz samego tekstu dr Jacek Bartosiak przypisuje sobie autorstwo pięciu map i jeden wykres, które są „skopiowane ze wspomnianego źródła, a wkład własny autora ograniczony został do przetłumaczenia opisów na język polski” (Ł. Fyderek). To ustalenie potwierdza również drugi z ekspertów.

W analizowanym rozdziale poważne wątpliwości budzi również autorstwo niektórych przypisów. Przykładowo „w przypisie 9 pojawia się ponownie odwołanie do „rozmów w Waszyngtonie” podczas gdy przywoływana obserwacja o chińskich zdolnościach wojskowych zagrażających amerykańskiej swobodzie manewru pojawia się w niemal takich samych słowach w pracy van Tola” (T. Kamiński). Podobnie problematyczne wydaje się autorstwo przypisu nr 124 – „Autor opisuje np. chińską percepcję zagrożenia ze strony Japonii. Akapit temu poświęcony został opatrzony przypisem w skompilowany z “Feng Liang, Duang Tingzhi, *Characteristics of China's Sea Geostrategic Security and Sea Security in the New Century*, “*Zhongguo Junshi Kexue*” *Chińska Myśl Wojskowa*), 1.01.2007, s. 22–29. Jest to odnośnik do źródła w języku chińskim, z którego korzystał Toshi Yoshihara, autor artykułu „*China's Vision of Its Seascape: The First Island Chain and Chinese Seapower*” z którego skompilowany został akapit w dysertacji” (Ł. Fyderek).

W świetle opinii pp. prof. Tomasza Kamińskiego i Łukasza Fyderka można przejąć, że przypisanie sobie przez dra Jacka Bartosiaka autorstwa cudzego utworu ma w tym rozdziale charakter ukryty. Autor pracy przeplata bowiem tekst swojego autorstwa i teksty innych utworów, ale z prawidłowo oznaczonym cudzym autorstwem, z fragmentami przywłaszczonych utworów J. van Tol, a także S. Erickson, D.D. Yang i T. Yoshihara. Forma tego przypisania autorstwa jest adaptacyjna i inkorporacyjna, gdyż dr Jacek Bartosiak dokonuje tłumaczenia anglojęzycznych tekstów oryginalnych jednocześnie zmieniając je w odpowiednim dla polskiego języka oraz wywodu w pracy zakresie i włącza je do swojego tekstu bez oznaczenia źródła tłumaczenia.

Rozdział 4

W rozdziale tym pp. prof. Tomasz Kamiński i Łukasz Fyderek identyfikują fragmenty utworu cudzego autorstwa przypisane sobie przez dra Jacka Bartosiaka.

Obydwaj eksperci wskazują, że źródłem zapożyczenia są utwory J. van Tol, *Air Sea Battle, a Point of Departure Operational Concept*, CSBA, Washington 2010 oraz A.L. Friedberg, *Beyond Air-Sea Battle, The debate over US military strategy in Asia*, London 2014. Ponadto jako źródła zapożyczeń prof. T. Kamiński wskazuje również na utwory E. Heginbotham, *The U.S.-China Military Scorecard: Forces, Geography, and the Evolving Balance of Power, 1996-2017* oraz B. Watts, *The Maturing Revolution in Military Affairs*, 2011.

Obydwaj eksperci podkreślają, że „podobnie jak w rozdziale wcześniejszym, część rozważań została przetłumaczona z raportu „Air Sea Battle, a Point of Departure Operational Concept” autorstwa Jana van Tol. W pracy skopiowano nie tylko argumentację i zdania tego źródła ale nawet metafory, którymi zobrazowano analizowane procesy” (Ł. Fyderek), a dodatkowo „Ponownie też pojawia się problem z wiarygodnością odwołań do rozmów autora z analitykami w Waszyngtonie (przypis nr 10). Lista zadań dla chińskiego systemu rozpoznawczo-uderzeniowego jest w dużej mierze zapożyczeniem z pracy van Tola, z zachowaniem nawet kolejności podpunktów a także z wykorzystaniem fragmentu pracy w przypisie, wraz z oryginalnymi odwołaniami do literatury, ale bez podania oryginalnego źródła. Całość jest opatrzona przypisem odwołującym do wspomnianych rozmów, co jest mało wiarygodne” (T. Kamiński). Ponadto „Inne fragmenty pracy przetłumaczone są koleji z publikacji Aarona Friedberga, *Beyond air-sea battle : the debate over US military strategy in Asia*, 2014. Niektóre akapity przepisane są łącznie z przypisami zawartymi w tekście

oryginalnym” (T. Kamiński). Co więcej, „Obszerne fragmenty są skopiowane z pracy Barrego Wattsa, *The Maturing Revolution in Military Affairs*, 2011. Czasem przybiera to już nieco kuriozalne formy, jak choćby w przypisie 31, gdy Bartosiak odwołuje się do tekstu, który w oryginalny źródle okazuje się być e-mailem Johna Stilliona do Barrego Wattsa. Doktorant nie wskazuje przy tym, że jest to e-mail, wysłany nie do niego. Dodatkowo jeszcze w oryginale przypis ten odwołuje do konkretnego cytatu z emaila, którego w analizowanym doktoracie brak” (T. Kamiński).

W rozdziale tym pojawia się również zagadnienie autorstwa przypisów. Zauważyć należy, „że w przypadku źródeł chińskich autor niekiedy poprawnie cytuje je, wskazując prawdziwe, anglojęzyczne źródło, które odwołuje się do pierwotnego źródła chińskiego, jak ma to np. miejsce w przypadku przypisu 46. W co najmniej dziesięciu innych przypadkach w tym i innych rozdziałach dysertacji nie czyni tego zastrzeżenia” (Ł. Fyderek). Podobnie problematyczny jest przypis 52, gdzie „Doktorant powołuje się na „konsultowane chińskie źródła”. W rzeczywistości przypis jest skopiowany z pracy Erica Heginbothama, *The U.S.-China Military Scorecard: Forces, Geography, and the Evolving Balance of Power, 1996-2017*, s. 9, przypis 23. Z przypisu wynika, że to sam doktorant korzystał z tych źródeł, a nie inny autor, który nie został w nim w ogóle wspomniany” (T. Kamiński).

W świetle opinii pp. prof. Tomasza Kamińskiego i Łukasza Fydera można przejąć, że przypisanie sobie przez dra Jacka Bartosiaka autorstwa cudzego utworu ma w tym rozdziale charakter ukryty. Autor pracy przeplata bowiem tekst swojego autorstwa i teksty innych utworów, ale z prawidłowo oznaczonym cudzym autorstwem, z fragmentami przywłaszczonych utworów J. van Tol i A.L. Friedberg a także E. Heginbotham i B. Watts. Forma tego przypisania autorstwa jest adaptacyjna i inkorporacyjna, gdyż dr Jacek Bartosiak dokonuje tłumaczenia anglojęzycznych tekstów oryginalnych jednocześnie zmieniając je w odpowiednim dla polskiego języka oraz wywodu w pracy zakresie i włącza je do swojego tekstu bez oznaczenia źródła tłumaczenia.

Rozdział 5

W rozdziale tym pp. prof. Tomasz Kamiński i Łukasz Fyderek identyfikują fragmenty utworu cudzego autorstwa przypisane sobie przez dra Jacka Bartosiaka.

Obydwaj eksperci wskazują, że źródłem zapożyczenia są utwory J. Thomas, Z. Cooper, I. Rehman, *Gateway to the Indo-Pacific: Australian Defense Strategy and the Future of the Australia-U.S. Alliance*, CSBA, Washington 2013 oraz C. Lord, A.S. Erickson, *Rebalancing U.S. Forces: Basing and Forward Presence in the AsiaPacific*, Naval Institute Press, Annapolis, Annapolis 2014.

Identyfikację zapożyczeń ze wskazanych tekstów ułatwia ich charakter. Wskazać bowiem należy, że „Autor skopiował zdania, akapity, przytoczone fakty wraz z ocenami (np. dotyczącymi zdolności operowania samolotów z lotnisk o określonej długości pasa startowego) bez wskazywania autorstwa. Umieścił przypisy wskazując źródło pozyskania informacji ale nie wskazując, że przytacza całe fragmenty w dosłownym brzmieniu. Choć większość rozdziału skonstruowana została przy pomocy właściwego dla pracy naukowej języka opisowego, w niektórych przypadkach autor dysertacji skopiował też bezrefleksyjnie uwagi o charakterze normatywnym, charakterystyczne dla dokumentów typu policy papers: np.: „Priorytetem powinna być budowa infrastruktury kolejowej” lub „siły zbrojne Australii powinny zabezpieczyć możliwość zawijania i uzupełniania zapasów wojennych” (Ł. Fyderek).

W rozdziale tym wystąpił również problem autoplagiatu. Jednakże jak wskazano wcześniej ta praktyka sama w sobie nie ma znaczenia dla zastosowania art. 195 pswn, chyba, że wykorzystywany własny tekst zawierał fragmenty utworów cudzego autorstwa, które przypisał sobie Doktor Jacek Bartosiak. Podkreślić zatem należy, że „niemal cały podrozdział 5.3 jest wprost skopiowany z opracowania Jacka Bartosiaka pt. *Znaczenie strategiczne Australii w wojnie z Chinami, 2013*, Narodowe Centrum Studiów Strategicznych. To w tamtym tekście pierwotnie znalazły się fragmenty wprost przetłumaczone z tekstu J. Thomas, Z. Cooper, I. Rehmanna, *Gateway to the Indo-Pacific*, bez właściwego wskazania tego źródła. W efekcie obszerne fragmenty podrozdziału 5.3, od strony 209 do strony 225, to tekst, który został skopiowany z wcześniejszego opracowania i użyty w doktoracie bez właściwego podania źródła, a wiele akapitów jest wprost przetłumaczone z angielskiego opracowania. Część przypisów w rozdziale jest też skopiowana z anglojęzycznego tekstu co poddaje w wątpliwość czy doktorant rzeczywiście skorzystał ze wskazanych w nich tekstów” (T. Kamiński).

W świetle opinii pp. prof. Tomasza Kamińskiego i Łukasza Fyderka można przejąć, że przypisanie sobie przez dra Jacka Bartosiaka autorstwa cudzego utworu ma w tym rozdziale charakter ukryty. Autor pracy przeplata bowiem tekst swojego autorstwa i teksty innych utworów, ale z prawidłowo oznaczonym cudzym autorstwem, z fragmentami przywłaszczonych utworów J. Thomas, Z. Cooper, I. Rehman i C. Lord, A.S. Erickson. Forma tego przypisania autorstwa jest adaptacyjna i inkorporacyjna, gdyż dr Jacek Bartosiak dokonuje tłumaczenia anglojęzycznych tekstów oryginalnych jednocześnie zmieniając je w odpowiednim dla polskiego języka oraz wywodu w pracy zakresie i włącza je do swojego tekstu bez oznaczenia źródła tłumaczenia.

Rozdział 6

W rozdziale tym pp. prof. Tomasz Kamiński i Łukasz Fyderek identyfikują fragmenty utworu cudzego autorstwa przypisane sobie przez dra Jacka Bartosiaka.

Obydwaj eksperci wskazują, że źródłem zapożyczenia są utwory J. van Tol, *Air Sea Battle, a Point of Departure Operational Concept*, CSBA, Washington 2010 oraz A.L. Friedberg, *Beyond Air-Sea Battle, The debate over US military strategy in Asia*, London 2014. Dodatkowo, jak wskazuje prof. T. Kamiński część pracy zawiera także zapożyczenia z T.X. Hammes, *Sorry, Air-Sea Battle Is No Strategy*, "National Interest", 7 sierpnia 2013, (<http://nationalinterest.org/commentary/sorry-airseabattle-no-strategy-8846>).

W rozdziale tym zidentyfikowano około czterdzieści fragmentów pochodzących z dwóch pierwszych ww. utworów. Jednocześnie Doktor Jacek Bartosiak „przeplata przekopiowane zdania własnym tekstem, ale nie stosuje przyjętych w nauce reguł cytowania” (T. Kamiński).

W świetle opinii pp. prof. Tomasza Kamińskiego i Łukasza Fyderka można przejąć, że przypisanie sobie przez dra Jacka Bartosiaka autorstwa cudzego utworu ma w tym rozdziale charakter ukryty. Autor pracy przeplata bowiem tekst swojego autorstwa i teksty innych utworów, ale z prawidłowo oznaczonym cudzym autorstwem z fragmentami przywłaszczonych utworów J. van Tol i A.L. Friedberg, a także T.X. Hammes. Forma tego przypisania autorstwa jest adaptacyjna i inkorporacyjna, gdyż dr Jacek Bartosiak dokonuje tłumaczenia anglojęzycznych tekstów oryginalnych jednocześnie zmieniając je w odpowiednim dla polskiego języka i wywodu w pracy zakresie włącza je do swojego tekstu bez oznaczenia źródła tłumaczenia.

Rozdział 7

W rozdziale tym pp. prof. Tomasz Kamiński i Łukasz Fyderek identyfikują fragmenty utworu cudzego autorstwa przypisane sobie przez dra Jacka Bartosiaka.

Obydwaj eksperci wskazują, że źródłem zapożyczenia są W. Jacques, *When China Rules The World*, London 2012, a także E. Cieślik *Chiny: nowy plan, stare założenia* i S. Roach, *Łatwiej zmienić chiński przemysł niż duszę Chińczyka*, opublikowanych na stronie Obserwatora Finansowego.

Obydwaj eksperci podkreślają, że „fragmenty [utworu W. Jacques – przyp. mój] przetłumaczone dosłownie i nie są oznaczone jako cytaty” (T. Kamiński), a „rdzeń rozdziału oparty został o publikację M. Jacquesa „*When China Rules the World*”, a w szczególności jej rozdział 6 i 10. Autor obficie korzysta z tej publikacji w czternastu przypadkach zamieszczając obfite jej fragmenty bez wskazywania cytatu” (Ł. Fyderek).

Ponadto „inne fragmenty pracy skopiowane są już bezpośrednio z opracowań w języku polskim. I tak na przykład na s. 288-290 jest długi fragment w całości złożony ze zdań skopiowanych z pracy Ewy Cieślik pt. *Chiny: nowy plan, stare założenia*; opublikowanej na stronie Obserwatora Finansowego,
<https://www.obserwatorfinansowy.pl/tematyka/makroekonomia/trendygospodarcze/chiny-nowy-plan-stare-zalozenia/>. Fragment nie jest oznaczony jako cytat a co gorsza znajdują się w nim również fałszywe przypisy, odnośniki do innych tekstów niż ten kopiowany. Kolejne dwie strony to przeklejony tekst Stephena Roacha, opublikowany również na łamach „Obserwatora Finansowego”. Obserwujemy tu tę samą metodę pisania: kopiowanie, opatrywanie fałszywymi przypisami, lub wręcz ich brak. Ilustracją tego niech będzie fragment ze strony 292, który jest w całości przekopiowany ze strony <https://www.obserwatorfinansowy.pl/tematyka/makroekonomia/trendygospodarcze/latwiej-zmienic-chinski-przemysl-niz-dusze-chinczyka/> : *W ciągu minionych 35 lat stosowany przez Chiny model gospodarczy przyniósł ogromny postęp pod względem tempa i skali rozwoju* (tu przypis do pracy B. Góralczyka pt. *Rosnąca rola Chin na arenie międzynarodowej – dopisek TK*). *Żeby jednak kraj utrzymał się na tym kursie i uniknął pułapki średniego dochodu, konieczne jest szybkie wcielenie w życie zwrotu od produkcji ku konsumpcji. Będzie to wymagać uporania się z rozziwem między strukturalnym zwrotem ku usługom a normami*

postępowania, które w ostatecznym rozrachunku kształtują nawyki wydatkowe ludności. To zaś oznacza przewyższenie zrozumiałej ostrożności, jaką chińskie gospodarstwa domowe okazują w obliczu niepewnej przyszłości. W środku akapitu mamy więc fałszywy przypis (do tekstu promotora pracy!) a tekst nie kończy się żadnym przypisem, co wskazywałoby na to, że autorem zawartych w nim myśli jest Jacek Bartosiak (co zważywszy na fakt, że jest to cytat, nie jest prawdą)” (T. Kamiński).

Obydwaj eksperci odnotowują również nieuprawnione zapożyczenie utworu promotora Autora dysertacji doktorskiej, tj. prof. Bogdana Góralczyka. Wskazują oni, że „autor rozprawy skopiował dwa akapity z artykułu swojego promotora, nie tylko nie zaznaczając cytatu ale dodatkowo dodając błędny przypis sugerujący sparafrazowanie innego źródła” (Ł. Fyderek) oraz „na stronach 298-299 znajduje się cały paragraf przekopiowany z jego tekstu pt. „Chiński sen”, który ukazał się na łamach portalu konserwatyzm.pl. Co ciekawe ten skopiowany fragment opatrzony jest przypisem do J.C. Kamiński, „Chińskie marzenie” prezydenta Xi Jinpinga, 29.09.2015, <http://www.geopolityka.org/recenzje/jacek-c-kaminski-chinskiemarzenie-prezydenta-xi-jinpinga> (dostęp 20.02.2016)” (T. Kamiński).

W świetle opinii pp. prof. Tomasza Kamińskiego i Łukasza Fydereka można przejąć, że przypisanie sobie przez dra Jacka Bartosiaka autorstwa cudzego utworu mają w tym rozdziale charakter ukryty. Autor pracy przeplata bowiem tekst swojego autorstwa i teksty innych utworów, ale z prawidłowo oznaczonym cudzym autorstwem z fragmentami przywłaszczonych utworów W. Jacques, E. Cieślik i S. Roach, a także B. Góralczyka. Forma tego przypisania autorstwa jest adaptacyjna i inkorporacyjna, gdyż dr Jacek Bartosiak dokonuje tłumaczenia anglojęzycznych tekstów oryginalnych jednocześnie zmieniając je w odpowiednim dla polskiego języka i wywodu w pracy zakresie i włącza je do swojego tekstu bez oznaczenia źródła tłumaczenia. Ponadto w tym rozdziale Doktor Jacek Bartosiak wprost kopiuje fragmenty utworów polskojęzycznych z publikatorów internetowych. Również z pominięciem zaznaczenia cudzego autorstwa i przypisując je sobie. O tym, że nie jest to błąd warsztatowy świadczy umieszczanie mylnych przypisów, których nie ma w oryginalnej treści kopiowanego cudzego utworu.

Rozdział 8

W rozdziale tym pp. prof. Tomasz Kamiński i Łukasz Fyderek identyfikują fragmenty utworu cudzego autorstwa przypisane sobie przez dra Jacka Bartosiaka.

Obydwaj eksperci wskazują, że źródłem zapożyczenia są utwory M. Lubiny, *The New Silk Road and its Geopolitical Consequences for Poland*, [in:] *China Central and Eastern Europe. Cross-Cultural Dialogue. Society, Business and Education in Transition*, ed. by J. Wardęga, Krakow, Jagiellonian University Press, 2016. Written: October 2015, Published: October 2016 oraz Wu Zhengyu, *Toward "Land" Or Toward "Sea"? The High-Speed Railway and China's Grand Strategy*, " *Naval War College Review*, 2013, Vol. 66 : No. 3 , Article 5. Available at: <https://digital-commons.usnwc.edu/nwc-review/vol66/iss3/5> .

Analiza rozdziału dowodzi, że „od strony 319 do strony 325 w pracy doktoranta znajdują się liczne zapożyczenia z pracy Michała Lubiny. Zwraca uwagę zbieżność argumentacji autorów (te same argumenty, ta sama kolejność) i przywoływanie tych samych dat i wartości liczbowych w tych samych miejscach co Lubina). Od strony 326 zaczyna się tekst w dużej mierze oparty na pracy Wu Zhengyu. Szczególnie istotne zapożyczenia znajdują się na stronach 329-341. Doktorant nie tylko kopiuje ciąg logiczny argumentacji autora, ale nawet konkretne zwroty retoryczne (np. oryginalne „political and economic doors” to w rozprawie na stronie 329 „polityczne i gospodarcze „punkty wejścia - drzwi”)” (T. Kamiński). Co istotne „niektóre z zapożyczeń są nader rozległe i obejmują po kilka kolejnych akapitów, przy których ponownie nie ma zaznaczonych cytatów. Szczególne znaczenie ma tutaj fakt, że parafrazowany autor przyjmuje perspektywę badawczą zbieżną z perspektywą deklarowaną przez autora dysertacji. Wpływa to zapewne na rozległość zapożyczeń. ... Odnotować należy znaczną zbieżność pomiędzy elementami rozdziału a tekstem M. Lubiny” (Ł. Fyderek).

Pozwala to na przyjęcie konkluzji, że „w efekcie rozdział 8 jest napisany w istotnej części w oparciu o te dwa teksty. Oryginalnego tekstu doktoranta jest niewiele, często ma one po prostu formę komentarzy wplecionych w tłumaczoną narrację, albo odległych parafraz, rzadziej przekazując samodzielne myśli” (T. Kamiński), zaś „fragmenty treści wykraczające poza cytowane źródła zawierają odniesienia do terminologii geopolitycznej lub uproszczenia dyskusji zawartej w parafrazowanych źródłach” (Ł. Fyderek).

W świetle opinii pp. prof. Tomasza Kamińskiego i Łukasza Fydera można przejąć, że przypisanie sobie przez dra Jacka Bartosiaka autorstwa cudzego utworu ma w tym rozdziale charakter ukryty. Autor pracy przeplata bowiem tekst swojego autorstwa i teksty innych utworów, ale z prawidłowo oznaczonym cudzym autorstwem, z fragmentami

przywłaszczonych utworów M. Lubiny oraz Wu Zhengyu. Forma tego przypisania autorstwa jest adaptacyjna i inkorporacyjna, gdyż dr Jacek Bartosiak dokonuje tłumaczenia anglojęzycznych tekstów oryginalnych jednocześnie zmieniając je w odpowiednim dla polskiego języka oraz wywodu w pracy zakresie i włącza je do swojego tekstu bez oznaczenia źródła tłumaczenia.

Rozdział 9

W rozdziale tym pp. prof. Tomasz Kamiński i Łukasz Fyderek identyfikują fragmenty utworu cudzego autorstwa przypisane sobie przez dra Jacka Bartosiaka.

Obydwaj eksperci wskazują, że źródłem zapożyczenia są utwory P. Porter, *Sharing Power? Prospects for a U.S. Concert-Balance Strategy*, US Army War College, Strategic Studies Institute, April 2013 oraz R.D. Blackwill, A.J. Tellis, *Revising US Grand Strategy Toward China*, Council on Foreign Relations, March 2015, raport nr 72.

Analiza treści tego rozdziału dowodzi, że jego duża część „oparta jest na tłumaczeniach z dwóch źródeł. W rozdziale kontynuowana jest metoda polegająca na przekładzie tekstu z języka angielskiego, wprowadzeniu pewnych modyfikacji, dodania przypisu (nie zawsze prawdziwego). Fragmenty przetłumaczone dosłownie nie są oznaczone jako cytaty. Skala nieuprawnionych zapożyczeń w tym rozdziale jest olbrzymia – obecne są one na 50 stronach tekstu doktoratu” (T. Kamiński). W rozdziale tym mamy do czynienia ze zdaniem wprost zaczerpniętymi z tych raportów, o czym świadczy chociażby ich język, a właściwie brak dostosowania go do wymogów dysertacji naukowej. Przykładowo analizowana praca zawiera takie zapożyczone stwierdzenia jak „: „Polityka wobec Chin nie powinna być zbyt >>zimna i twarda<<, bo spowoduje u sojuszników USA w Azji skłonność do autonomicznego balansowania (...); „Powinni o tym pamiętać Amerykanie, liczący w kalkulacjach strategicznych, ale także wojskowo-operacyjnych(...)”; „Powinno ono wprowadzać mniej mechanizmów współpracy i wsparcia dla Chin, ich gospodarki i finansów, a więcej presji i rywalizacji.”; „Administracja Stanów Zjednoczonych powinna skupić się na prowadzeniu takiej polityki geoeconomicznej, by w dłuższej perspektywie osłabić wpływ Chin, umożliwiając sojusznikom korzystanie z potęgi gospodarki amerykańskiej, jej legendarnej innowacyjności i sieciowości, co powinno być atrakcyjniejsze dla Azjatów niż chińska alternatywa. Energetyczna rewolucja łupkowa powinna być zamieniona w trwalsze zyski

geopolityczne w Azji(...)); „Wobec Korei Południowej Waszyngton powinien utrzymać adekwatną obecność wojskową” (Ł. Fyderek).

Przypisanie sobie autorstwa cudzych utworów widoczne jest również w odniesieniu do przypisów. Wskazać można, że „na stronie 391 w przypisie 159 pojawia się odwołanie „Rozmowa autora z Luisem Simonem, wrzesień 2014; rozmowa autora z analitykami w Waszyngtonie, październik 2015”. Tymczasem, fragment tekstu, do którego odnosi się przypis jest tłumaczeniem ze strony 14 raportu Blackwilla i Tellisa. Wygląda na to, że jest to więc fałszywy przypis. Jeśli natomiast wnioski z wywiadów pokrywają się z treścią raportu to należało to zaznaczyć, najlepiej ilustrując konkretnym cytatem z przeprowadzonych wywiadów” (T. Kamiński).

W świetle opinii pp. prof. Tomasza Kamińskiego i Łukasza Fydera można przejąć, że przypisanie sobie przez dra Jacka Bartosiaka autorstwa cudzego utworu ma w tym rozdziale charakter ukryty. Autor pracy przeplata bowiem tekst swojego autorstwa i teksty innych utworów, ale z prawidłowo oznaczonym cudzym autorstwem, z fragmentami przywłaszczonych utworów P. Porter oraz R.D. Blackwill, A.J. Tellis. Forma tego przypisania autorstwa jest adaptacyjna i inkorporacyjna, gdyż dr Jacek Bartosiak dokonuje tłumaczenia anglojęzycznych tekstów oryginalnych jednocześnie zmieniając je w odpowiednim dla polskiego języka oraz wywodu w pracy zakresie i włącza je do swojego tekstu bez oznaczenia źródła tłumaczenia.

Rozdział 10

W rozdziale tym pp. prof. Tomasz Kamiński i Łukasz Fyderek identyfikują fragmenty utworu cudzego autorstwa przypisane sobie przez dra Jacka Bartosiaka.

Obydwaj eksperci wskazują, że źródłem zapożyczenia jest utwór D. Lai Asia-Pacific: A Strategic Assessment (US Army War College Press, 2013), <https://press.armywarcollege.edu/monographs/527>, a także wystąpienie Miry Rapp-Hooper przed komisją spraw zagranicznych amerykańskiego Kongresu.

Analiza tego rozdziału wskazuje, że „rozdział poświęcony jest analizie przebiegu potencjalnego konfliktu amerykańsko-chińskiego. Jego struktura oparta została na pracy Asia-Pacific: A Strategic Assessment, autorstwa D. Lai. Na pierwszych 36 stronach rozdziału

wzmiankowany dokument został przywołany w przypisach 28 razy, co daje pojęcie o skali oparcia się na tezach, argumentach i toku rozumowania przywołanego autora. Pomimo faktu, że obszerne fragmenty opracowania są przetłumaczone i wklejone do dysertacji, nie zostało to zaznaczone” (Ł. Fyderek). Co więcej, Autor dysertacji kontynuuje w tym rozdziale metodę tworzenia tekstu poprzez „przepisywanie z angielskojęzycznych publikacji, nie zaznaczając cytowań, podając błędne numery stron (np. przypis 16 wskazuje na stronę 52 w pracy Davida Laia pt. *Asia-Pacific: A Strategic Assessment*), która w rzeczywistości jest przepisana ze strony 58) lub podając fałszywe cytaty (np. przypis 19 odwołuje do książki Kaplana a fragment jest przepisany z pracy Davida Laia). Na stronach 422- 341 znajduje się łącznie aż 14 takich przetłumaczonych fragmentów z pracy Laia” (T. Kamiński).

Ponadto „od strony 434 do strony 440 rozprawa doktorska jest w dużej mierze tłumaczeniem wystąpienia Miry Rapp-Hooper przed komisją spraw zagranicznych amerykańskiego Kongresu. Skala zapożyczeń jest bardzo duża, często są to prawie całe strony rozprawy (np. strony 436, 438, czy 439). Znowu pojawiają się fałszywe przypisy (np. nr 54). Doktorant przepisując treści z tego dokumentu powołuje się (np. przypis 60) na własne rozmowy odbyte w Waszyngtonie w październiku 2015 roku. Ponownie każe to podać w wątpliwość wiarygodność doktoranta w kwestii podawania informacji o przeprowadzonych wywiadach” (T. Kamiński). Pozwala to na wniosek, że „na przykładzie rozdziału 10 warto zwrócić uwagę, że doktorant przepisując ze wskazanych powyżej źródeł bardzo często zachowywał w zasadzie ich strukturę, nie dokonywał analizy krytycznej” (T. Kamiński).

W świetle opinii pp. prof. Tomasza Kamińskiego i Łukasza Fydera można przejąć, że przypisanie sobie przez dra Jacka Bartosiaka autorstwa cudzego utworu ma w tym rozdziale charakter ukryty. Autor pracy przeplata bowiem tekst swojego autorstwa i teksty innych utworów, ale z prawidłowo oznaczonym cudzym autorstwem, z fragmentami przywłaszczonych utworów D. Lai oraz M. Rapp-Hooper. Forma tego przypisania autorstwa jest adaptacyjna i inkorporacyjna, gdyż dr Jacek Bartosiak dokonuje tłumaczenia anglojęzycznych tekstów oryginalnych jednocześnie zmieniając je w odpowiednim dla polskiego języka oraz wywodu w pracy zakresie i włącza je do swojego tekstu bez oznaczenia źródła tłumaczenia.

Rozdział 11

W rozdziale tym pp. prof. Tomasz Kamiński i Łukasz Fyderek identyfikują fragmenty utworów cudzego autorstwa przypisane sobie przez dra Jacka Bartosiaka.

Obydwaj eksperci wskazują, że źródłem zapożyczenia jest utwór autorstwa D.C. Gompert, H. Binnendijk, B. Lin, Blinders, Blunders, and Wars. *What America and China Can Learn*, wydany w 2014 r. przez RAND Corporation.

Obydwaj eksperci zgadzają się, że podrozdział 11.2 jest tłumaczeniem z ww. utworu. W efekcie w zasadzie wszystkie istotne fakty i ich interpretacje zawarte w tej części pracy są zapożyczeniem z tego utworu. Obydwaj eksperci zgadzają się, że podrozdział 11.3 w ok. 25% stanowi przepisany przepisanych wspomniany raport RAND. Można wskazać, że „Autor rozprawy dokonał tłumaczeń fragmentów raportu, włączając je do rozprawy bez oznaczenia cytowań. Umieścił jedynie przypisy zbiorcze, odwołujące się do wspomnianego dzieła ale także zbiorcze przypisy pozorne, mające zamaskować skalę kompilacji” (Ł. Fyderek). Co istotne „prezentując źródła doktorant zastosował tzw. przypis zbiorczy na początku podrozdziału wskazując w nim wspomniany tekst jako jedną z 16 publikacji, na bazie których przygotował swoją pracę. W świetle treści rozdziału jest to mało wiarygodne. Sam przypis zbiorczy na początku podrozdziału jest błędem warsztatowym, ale przetłumaczenie treści cudzej pracy bez oznaczenia cytatu jest już nieuprawnionym zapożyczeniem” (T. Kamiński). Oznacza to, że „Autor rozprawy dokonał tłumaczeń fragmentów raportu, włączając je do rozprawy bez oznaczenia cytowań. Umieścił jedynie przypisy zbiorcze, odwołujące się do wspomnianego dzieła ale także zbiorcze przypisy pozorne, mające zamaskować skalę kompilacji” (Ł. Fyderek). W konsekwencji „przypisując sobie autorstwo tak rozległego, obejmującego niemal cały rozdział zapożyczenia, swój wkład twórczy ograniczył do wyboru tłumaczonych fragmentów i opatrzenia rozdziału nader ogólnymi uwagami” (Ł. Fyderek).

W świetle opinii pp. prof. Tomasza Kamińskiego i Łukasza Fydera można przejąć, że przypisanie sobie przez dra Jacka Bartosiaka autorstwa cudzego utworu ma w tym rozdziale charakter ukryty. Autor pracy przeplata bowiem tekst swojego autorstwa i teksty innych utworów, ale z prawidłowo oznaczonym cudzym autorstwem, z fragmentami przywłaszczonego utworu D.C. Gompert, H. Binnendijk, B. Lin. Forma tego przypisania autorstwa jest adaptacyjna i inkorporacyjna, gdyż dr Jacek Bartosiak dokonuje tłumaczenia anglojęzycznego tekstu oryginalnego jednocześnie zmieniając go w odpowiednim dla

polskiego języka oraz wywodu w pracy zakresie i włącza je do swojego tekstu bez oznaczenia źródła tłumaczenia.

Wnioski z przeprowadzonej analizy rozdziałów

Gwoli przypomnienia wskazać należy, że przesłankami unieważnienia decyzji o nadaniu stopnia naukowego zgodnie z art. 195 pswn jest wykazanie, że w trakcie postępowania awansowego osoba ubiegająca się o uzyskanie stopnia doktora przedkłada pracą doktorską, w której zidentyfikować można przypadki przypisania sobie autorstwa cudzych utworów przez autora dysertacji oraz że zakres tych przywłaszczeń ma charakter istotny.

Poza zakresem dokonanej analizy była wartość informacyjna i perswazyjna pracy doktorskiej, czy jej znaczenie społeczne. Przedmiot postępowania nieważnościowego, decyzją ustawodawcy, zawężony jest wyłącznie do weryfikacji istnienia przesłanek z art. 195 pswn i takie ograniczenie przyjęto przy sporządzaniu przedkładanej opinii. Tak formuła opinii jest zgodna z funkcją tego przepisu, którą jest promowanie rzetelności naukowej pośród osób ubiegających się o stopnie naukowe oraz przestrzeganie praworządności przez podmioty doktoryzujące.

Przeprowadzona analiza pracy doktorskiej Pana Jacka Bartosiaka wykazała, że wszystkie rozdziały pracy doktorskiej zawierają przypadki przypisania sobie autorstwa cudzych utworów przez Doktora Jacka Bartosiaka. Odpowiadają one typowi ukrytego przypisania sobie autorstwa cudzego utworu o formie adaptacyjnej. Stanowią one bowiem tłumaczenia autorów prac zagranicznych i podawane są w formie tłumaczeń, zaś fragmenty zapożyczone umieszczone są w toku prowadzonych rozważań. Jak słusznie podkreśla prof. T. Kamiński wielu rozdziałach Doktor Jacek Bartosiak posługuje się metodą pisania polegającą na „przekładzie tekstu z języka angielskiego, wprowadzenie do niego (często bardzo drobnych) modyfikacji i dodania przypisu (nie zawsze prawdziwego)”.

Łącznie zidentyfikowano co najmniej 219 przypadków, gdzie doszło do przypisania sobie autorstwa cudzych utworów przez Doktora Jacka Bartosiaka. Stanowi to znaczną część analizowanej pracy. Daje to podstawę do uznania, że praca zawiera istotne pod względem ilościowym zapożyczenia cudzych utworów, których autorstwo przypisał sobie Doktor Jacek Bartosiak.

O przypisywaniu sobie autorstwa cudzych utworów, a w szczególności raportów think tanków, świadczy często sposób prowadzenia wywodu, który zdradza oryginalnego autora danego fragmentu. W pełni można się zgodzić ze stwierdzeniem, że „Autor dysertacji zdaje się nie rozumieć, że zdania którymi operują takie dokumenty mają charakter postulatyczny, proponujące określone kierunki działania. Są to zdania normatywne nakierowane w przyszłość, a nie zdania deskryptywne” (Ł. Fyderek). Jednocześnie używanie ich w pracy wprost świadczy o tym, że zostały one bezpośrednio przejęte i przetłumaczone w oryginalnej formie, nawet bez dostosowania do standardów oryginalnej pracy naukowej.

Jednocześnie w odniesieniu do części pozycji, z których w sposób nieuprawniony czerpał Doktor Jacek Bartosiak, powołuje on je również poprawnie w swojej dysertacji. Trudno w takiej sytuacji zrozumieć dlaczego w innych sytuacjach wykorzystywania przetłumaczonych lub polskojęzycznych fragmentów utworów autorów trzecich zaniechał on prawidłowej atrybucji ich autorstwa. Wobec tak wysokiej liczby stwierdzonych zapożyczeń można jednocześnie uznać, że taka metoda prowadzenia toku wywodu w pracy była świadomym wyborem autora.

Po względem jakościowym stwierdzone przypadki przypisania sobie autorstwa cudzych utworów obejmują wybrane zdania, czasem akapity lub nawet podrozdziały. Ponadto zidentyfikowano wiele przypadków zapożyczeń obejmujących przypisy. Zapożyczone fragmenty przeplatane są oryginalnymi rozważaniami Doktora Jacka Bartosiaka lub innymi fragmentami, co do których nie ma wątpliwości w zakresie poprawnej atrybucji autorstwa osoby trzeciej.

Zwrócić należy uwagę na obszary i zakres przypisania sobie autorstwa cudzych utworów przez Doktora Jacka Bartosiaka. Znajdują się one we wszystkich zasadniczych częściach (rozdziałach) pracy. Stwierdzone nieuprawnione zapożyczenia obejmują zarówno podstawy teoretyczne pracy, jak i rozdziały opisowe i analityczne. Co również istotne, z założenia analizowana praca doktorska miała być przekrojowa i opisowa, co nakłada na autora szczególny obowiązek rozgraniczenia autorstwa prezentowanych zagadnień. Jest to konieczne dla oceny, czy wszystkie kluczowe poglądy i stanowiska zostały zaprezentowane, ale także umożliwia ocenę stopień samodzielności i oryginalności pracy. Uchybienie temu

obowiązku przez autora w sposób zasadniczy rzutuje na jakość pracy i podważa osiągnięcie celów pracy.

Zakres stwierdzonych zapożyczeń ma również istotny charakter również dlatego, że powoduje, że praca nie osiąga formalnego celu, dla którego powstała i nie spełnia wymogów art. 187 pswn. Pp. prof. Tomasz Kamiński i Łukasz Fyderek zgodnie konkludują, iż liczba przypadków przypisania sobie autorstwa cudzych utworów przez dra Jacka Bartosiaka podważa oryginalność rozwiązania problemu badawczego, który miał być przedmiotem analizowanej dysertacji doktorskiej.

W świetle powyższych ustaleń należy przyjąć, że przesłanki z art. 195 pswn zostały spełnione.

Opinię sporządził:

dr hab., prof. INP PAN Mateusz Błachucki

Zakład Prawa Administracyjnego

INP PAN

